

**Варежникова Марина,
специальная школа для одаренных детей, ученица 10
класса**

Астана – арман қала

Мемлекетіміздің астанасы – Астана қаласы. 1998 жылға дейін астанамыз әлемдегі ең сұлу қалалардың бірі Алматы болып келді. Астананы ауыстыру көптеген экономикалық, саяси, демографиялық, географиялық жағдайларға байланысты туындады. Біріншіден. Бұрынғы Ақмола, қазіргі Астана қаласы республиканың орталық аймағына орналасқан. Бұл облыстар мен аудандарды басқаруға қолайлы. Екіншіден, қаланы кеңейтіп, жаңа құрылыстар салу бұл өлкенің экономикасын көтеруге, еліміздің солтүстік аудандарындағы әлеуметтік-экономикалық ахуалды жақсартуға мүмкіндік береді. Үшіншіден, Астананың орналасқан жері мемлекеттің геосаяси мүдделерін қанағаттандырып, оның ұлттық қауіпсіздігін нығайтуда ықпал жасайды. Белгілі ағылшын философы әрі тарихшысы А.Тойнби «Тарихқа қол жеткізу» кітабында мемлекеттің негізін қалаушылар әкімшілік қызметке ыңғайлы болуы үшін астананы көбінесе елдің орталығынан тандайды деп, әділ түрде атап көрсеткен болатын. Одан ары қарай ол «Ішкі қысымның әсерімен артынан ол шекараға қарай біршама жылжуы мүмкін» деп, жазған болатын. (А.Тойнби, «Тарихтың қол жеткізуі», М., 1991, 509-бет). Саяси географияның мұндай заңдылығы жас егеменді республиканың өз астанасын таңдау барысында айқын көрінді. Сөйтіп, астана мемлекеттің солтүстігіне қарай ауыстырылды. Бүгінгі таңда астана қаласы күн сайын көркейе түсуде. Астананы Алматыдан Астанаға ауыстыруға байланысты Н.Ә.Назарбаев: «Бізге ұлы Алатаудың бауыры тар бола қойған жоқ, керісінше, Жетісуды тастап кетуді қимаймыз. Бірақ тарихтың қатал талаптары осындай. Ахуал өзгеруде. Астананы ғана емес, көрші облыстарды да өзгерту әлем алдында күлкіге қалдырмақ. Ал Алматы республиканың ғылыми және мәдени орталығы ретінде әрбір қазақстандықтың жүрегіне жақын қала болып қала бермекші», - дейді. 1998 жылдың 10 маусымында Қазақстанның жаңа астанасы Астана қаласының салтанатты тұсаукесері болды. Астананың өзгеруін Қазақстан жұртшылығы, әлемдік қауымдастық мақұлдап қарсы алды. Республикамыздың жаңа астанасының құрылысына итальян, түрік, швейцар құрылыс фирмалары қатысуда. Астана Қазақстан Республикасының Евразиялық мемлекет екендігін айқындай түсуде. Батыс пен шығыстың мәдениеттері тоғысып, бір-бірін байытатын қалалардың болашағы зор. Қазір Астана құрылысы шапшаң жүруде, жаңа тұрғын үйлер мен зәулім ғимараттар

[Введите текст]

жаңбырдан кейінгі саңырауқұлақтай көбейіп келеді. Аз уақыттың ішінде Президенттік Мәдени орталық Конгресс-хол, Мәдениет сарайы, Л.М.Гумилев атындағы Евразия университеті, ауқымды жаңа тұрғын ықшам аудандар, халықаралық деңгейдегі мейманханалар салынып, Абай мен Кенесары ханға ескерткіштер орнатылды. Қала ортасын жарып өтетін Есіл өзенінің жағалауы көркейтіліп, жаңа алаңдар мен саябақтар бой түзеді. Есілдің сол жағалуында тұтастай тұрғын үй ғимараттары, Үкімет пен Парламентке арналған әкімшілік ғимараты, Президент Резиденциясы, министрлік үйлер, жаңа опера театры, жаңа әуежай салынады. Жұрттың көз алдында Астан Қазақстанның ең көркем қаласына айналып келеді.

Астана (бұрынғы Ақмола) Қазақстан Республикасының орталық бөлігінде 71° шығыс бойлықта 51° солтүстік ендікте орналасқан және Қазақстан Республикасының астанасы, елдің саяси-әкімшілік, ғылыми және мәдени орталығы болып табылады.

Ақмола жері әрқашан да өзінің ерліктерімен, ұлы адамдарымен даңқы шыққан жер. Бұл есімі алыс өлкелерде белгілі, қазақтың ұлы батырлары мен билерінің, ақындары мен сазгерлерінің, жазушылары мен ғылымдарының отаны болған жер. Бөгенбай батыр, Саққұлақ би, Құлтума, Балуан Шолақ, Ілияс Есенберлин және тағы басқа көптеген түлектері барлық қазақстандықтардың мақтанышына айналған.

1830 жылдың маусым айында өлкені ойсыратқан шапқыншылықтардан қорғау мақсатында, бекіністің іргесін қалау үшін Қараөткел шатқалына қазақ подполковнигі Федор Шубиннің отряды келіп жетті. Қамалдың іргетасы алғашқы көзделген орыннан 30 шақырым жерде қаланды. Ал оның тұратын жері Нұра өзенінің алқабы болуы керек еді, өзі Александр Невскийдің атымен аталуға тиіс еді. Алайда өзен суының аса қатты тасуы таңдалған орынның жаңсақтығын айқындап берді. Осыдан кейін қонысты Қараөткел шатқалында, Есілдің оң жақ биік жағасында салу туралы шешім қабылданды. Дегенмен де, қоныс Ф.Шубиннің бастамасы бойынша өзі қағаз бойынша тұруға тиіс шатқалдың атауымен Ақмола деп аталды.

1830 жылғы 18 маусымда (жаңа күнтізбек бойынша 1 шілде) сұлтандар мен болыс старшиналары округтік әміршілік құрылысын салу үшін таңдалған орынды құптап, қолхат берді.

Ақмоланың негізгі қаланған күн осы күн болды.

Егеменді Қазақстанның болашақ астанасының алғашқы кірпіші осылай қаланды. Мылтық атылып салют берілді. Бірақ ол кезде ешкім де, өзінің ең бір ұшқыр қиялында да, не үшін салют беріп тұрғанын болжай алмап еді. Осыдан кейін орын алған барлық оқиғалар, қамал-қаланың және тұтас елдің кейінгі бүкіл тарихы оларды әлем астаналарының қоғамдастығындағы «Астана» деген әуезді, сырлы есімі бар ең жас күншығыстық бауырласының дүниеге келетін күніне тоқтаусыз жақындата берді.

[Введите текст]

1832 жылы қамал сыртқы округ болып қайта құрылды. 1845 жылдан бастап қамал Ақмола қазақ станциясы деп атала бастады да, 1862 жылы қала мәртебесін алды. 1869 жылы орталығы Омбыда орналасқан осы аттас облыс құрылады. Ақмола ояздық қалаға айналады. Ол Қамал, Слободка, Қазақ станциясы және қала болып 4 бөлікке бөлінеді.

Без такого Президента Республики, как Н.А.Назарбаев не было бы того, что есть сейчас. Он вкладывает все свои силы в развитие Казахстана. И поэтому сейчас наша страна, столица развиваются. Земля Акмолы всегда славилась подвигами, великими людьми. Она – родина великих казахских батыров т биев, акынов и композиторов, писателей и ученых, известных далеко за ее пределами. Богенбай батыр, Саккулак бий, Култума, Балуан Шолак, Ильяс Есенбердин и многие другие стали гордостью всех казахстанцев.

В июне 1830 года, дабы оградить край от разорительных набегов, в урочище Кара-Уткуль (Караоткель – «Черный брод») прибыл отряд казачьего подполковника Федора Шубина, чтобы заложить укрепление.

Однако крепость была основана в 30 верстах от первоначального предназначенного места. А стоять она должна в пойме реки Нуры и называться именем Александра Невского. Но сильнейшее половодье выявило ошибку в выборе места. Тогда было принято решение строить поселение в урочище Караоткель, на правом, высоком берегу реки Ишим (Есиль). Тем не менее, по инициативе Ф.Шубина поселение было названо по урочищу Акмола, где оно должно было появиться по бумагам.

18 июня (1 июля по новому стилю) 1830 г. Султаны и старшины волостей дали расписку, одоблив выбор места строительства окружного приказа. Этот день и стал днём основания Акмолинска. Так был заложен первый кирпич в строительство будущей столицы суверенного Казахстана.

Был произведен ружейный салют. Но никто тогда, даже в самой невероятной фантазии, не мог предположить, чему он салютует. Все дальнейшие события, вся последующая история крепости-города и страны в целом с неизбежностью приближали их ко дню рождения в сообществе столиц мира самой молодой из сестер с методичным, загадочным восточным именем «Астана».

В 1832 году крепость была преобразована во внешний округ. С 1845 года крепость стала называться Акмолинской казачьей станицей, а в 18762 году получает статус города. В 1869 году, в связи с образованием одноименной области с центром в Омске, Акмолинск становится уездным городом. Делился он на 4 части – Крепость, Слободку, Казачью станицу и город.

В новый век – с новой столицей.

[Введите текст]

В 1992 год, в первый год независимости Республики Казахстан, городу было возвращено его исконное название – Акмола, что трактуется как белое изобилие (ак мол). Еще через 2 года Президент Н.А.Назарбаев выступил с предложением перенести сюда столицу Казахстана.

Впервые вопрос о переносе столицы был поднят Президентом 6 июля 1994 года на выступлении на сессии Верховного Совета республики. Депутаты поддержали его своим постановлением. 15 сентября 1995 года Глава государства издает Указ о переносе столицы в Акмолу. 10 октября 1997 года Президент издает Указ «Об объявлении г.Акмола столицей республики Казахстан». На историческом совместном заседании обеих палат законодательного собрания он сказал: «Сегодня мы, высшие органы власти Республики Казахстан, торжественно заявляем, что 10 декабря 1997 года Акмола является столицей нашего государства». И, наконец, 6 мая 1998 г. Он издает Указ о переносе Акмола в Астану.

Астана находится как раз на пересечении воздушных трасс, железнодорожных и автомобильных магистралей. Она выгодна в экологическом отношении: чистый, продуваемый город, расположенный на равнинной местности. Что касается ностальгических эмоций... что ж, всякое большое дело начинается трудно. Когда-то не хотели переезжать из Москвы в Петербург, а затем обратно. Трудно давались переезды в Кызылорду, затем в Алматы. Теперь вот Астана. Время все расставляет по местам.

Новый 1998 год республика встречала с новой столицей. И это стало началом нового, огромного по масштабам и неслыханного по срокам проекта наступавшего века. Видимо, жизнь будет опережать планы. Создается впечатление, что людей сюда притягивает особая энергетика пространства и созидания, романтики и воплощения мечты.

Ты поклонись

Земле Своих Отцов.

Её красе

Такой неприхотливой:

Безлюдью и безтравью солонцов,

Над речками заснувшими сладко ивам,

Её полям,

Просёлкам и лесами,

Её закатам

Долгим багряным.

[Введите текст]

Ты поклонись...

И предков голоса

Вдруг зазвучат светло и перевозданно.

И чувство родины в груди твоей взойдет,

Как солнце всходит широко и мудро,

Всё мелкое истает, отпадет,

Все-все, что самому подсудно.

Ты поклонись

Земле Своих Отцов,

Коснись душой остывшей усталой,

Вглядись в тобой забытое лицо –

Её любить давно пора настала.

Ағылып Атыраудан, Алатаудан,

Көш қонды Қараөткеге таласа ауған.

Жайнайды астана ару алқасындай.

Ғажайып ғимараттар жаңа салған.

Сарыарка сауырында,

Ерке есіл бауырында,

Келеді бой көтеріп арман қала.

Арман қала.

Асыл дала.

Жаңа Астана! Өз Астана! Астана!

Төріне туған жердің туын тігіп,

Ерекше ел еңсесі бүгін биік.

Астана – ақ ордасы қазағымның

[Введите текст]

Алтын тәж ақ маңдайға қонған сүйіп.